

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **T.**, so sídlom vo S., zastúpeného advokátkou JUDr. D. V. so sídlom v B., proti žalovanej **Slovenskej republike – Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III, pod sp. zn. 12 C 41/2003, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2011, sp. zn. 14 Co 277/2011 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 18. januára 2008, č.k. 12 C 41/2003-122 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal voči žalovanej zaplata sumy 3 825 000,-- Sk s 19 % úrokom z omeškania od 5. decembra 1998 do zaplata z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, spočívajúcom v nesprávnom a bezdôvodnom zápise exekučného titulu na LV č. X., pre k.ú. S., čím došlo k zmareniu zmluvy o budúcej zmluve, odstúpeniu zmluvného partnera od tejto zmluvy a zaplata zmluvnej pokuty vo výške žalovanej sumy žalobcom tak, ako sa v zmluve zaviazal. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Mal za to, že konaním žalovanej došlo k nesprávnemu úradnému postupu – vykonaniu zápisu na LV č. X. z 3. septembra 1998 na spornej nehnuteľnosti v časti X. ťarchy, ktorým žalovaná omylom vyznačila "Exekútorský úrad H. : Upovedomenie o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach E." – hoci tento zápis sa mal týkať iného subjektu. Predmetom sporu

bola zmluvná pokuta, ktorú sa v zmysle čl. II Zmluvy o budúcej zmluve zaviazal žalobca zaplatiť spoločnosti A. Poukázal na ustanovenia § 544 ods. 1 a 2, § 50a ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, § 290 ods. 1 a 2 a § 374 ods. 1 Obchodného zákonníka a na ustanovenie § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Uviedol, že zmluvná pokuta je zabezpečovací prostriedok, ktorý má akcesorickú povahu, teda predpokladá existenciu hlavného záväzku, na zabezpečenie ktorého má slúžiť, pričom poukázal na judikát NS SR č. R 14/1999. Podľa vyjadrenia žalobcu k hlavnému záväzku – k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo z dôvodu, že spoločnosť A. mu listom z 8. septembra 1998 oznámila odstúpenie od Zmluvy o budúcej zmluve v dôsledku nedodržania dojednanej lehoty na uzavretie riadnej zmluvy a následne vyzvala žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dospel k záveru, že ak žalobca nezavinil, nespôsobil a nemohol predpokladať vzniknutú prekážku, ide o okolnosť, ktorá vylučuje jeho povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, pokiaľ táto bola jedinou prekážkou, brániacou uzavretiu riadnej kúpnej zmluvy tak, ako ju deklaruje žalobca. Konštatoval, že žalobca nemal dobrovoľne zmluvnú pokutu zaplatiť, ale mal vyčkať na rozhodnutie súdu, pokiaľ by ho spoločnosť A. o zaplatenie zmluvnej pokuty žalovala. Dôvody zaplatenia zmluvnej pokuty uvedené žalobcom (zachovanie dobrých obchodných vzťahov) neakceptoval, pretože žalobca tým preniesol zodpovednosť na žalovanú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. novembra 2011, sp. zn. 277/2011 (v poradí tretím) rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal. Pri posudzovaní nároku žalobcu rovnako ako pri predchádzajúcom rozhodnutí, vychádzal z nesporných skutočností, a to že zo strany žalovanej došlo k nesprávnemu úradnému postupu, že zaplatením zmluvnej pokuty vznikla žalobcovi škoda spočívajúca v zmenšení jeho majetku o čiastku zodpovedajúcu zaplatenej zmluvnej pokute. Mal však za to, že majetok žalobcu sa nezmenšil v príčinnej súvislosti s nesprávnym postupom katastrálneho úradu. Poukázal na ustanovenia § 289 ods. 1, § 290 ods. 1, § 300, § 344, § 374 ods. 1 a § 302 Obchodného zákonníka ako aj ustanovenia § 18 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Považoval za nesporné, že na právny vzťah medzi žalobcom a spoločnosťou A. s poukazom na ustanovenia § 1 Obchodného zákonníka je potrebné aplikovať ustanovenia tohto zákona. Mal za to, že splnenie zmluvnej povinnosti (zaplatenie

zmluvnej pokuty) zo strany žalobcu, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Vychádzal z toho, že nesprávny zápis katastrálneho úradu je bezpochyby nesprávnym úradným postupom v zmysle citovaného zákona, ktorý však bez ďalšieho nemá za následok vznik škody. Peňažné plnenie, ktorého sa žalobca domáha titulom náhrady škody a ktorého výška zodpovedala žalobcom zaplatenej zmluvnej pokute, nepredstavuje ujmu spôsobenú nesprávnym postupom katastrálneho úradu. Majetok žalobcu sa zmenšil až zaplatením zmluvnej pokuty, to znamená, že bez ďalšej právnej skutočnosti, v danom prípade bez splnenia zmluvnej povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu, by ku škode u žalobcu vôbec nedošlo. Z postupného sledu jednotlivých skutkových okolností v danej veci považoval za zrejmé, že nesprávny úradný postup katastrálneho úradu bol významným článkom reťazca príčin a následkov, pretože ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, nebol by sa zmenšil ani majetok žalobcu. Napriek tomu mal za to, že z relevantných príčin a následkov vyplýva, že zmenšenie majetku žalobcu nebolo spôsobené priamo neprávnym úradným postupom katastrálneho úradu. Uzavrel, že keďže vzťah príčiny a následku má byť priamy a bezprostredný, v danom prípade nebola daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu a škodou vzniknutou zmenšením majetku žalobcu v dôsledku zaplatenia zmluvnej pokuty.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyjadrený v zrušujúcom uznesení, sp. zn. 5 Cdo 24/2011 z 25. mája 2011. Spôsob, akým odvolací súd splnil túto povinnosť, a to, že výzvou, ktorá bola súčasťou predvolania na pojednávanie vyzval účastníkov, aby sa v lehote do 10. septembra 2011 vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 289 až § 292, § 300 až § 302 a § 374 Obchodného zákonníka a § 544 a § 545 Občianskeho zákonníka, považoval za nedostatočný. Mal za to, že povinnosťou odvolacieho súdu bolo v hrubých rysoch objasniť, akými úvahami sa pri možnej aplikácii právneho posúdenia vo vzťahu ku konkrétnemu predpisu bude riadiť vo vzťahu k skutkovým zisteniam, aby toto mohlo byť podkladom k primeranej reakcii na takúto možnú aplikáciu iných právnych predpisov. Ďalej namietal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., pričom ako dôvod uviedol nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Taktiež mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom

posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 126 966,73 € so 17,6 % úrokom z omeškania od 22. októbra 2001 do zaplatenia a sumu 3 965,38 € na náhradu trov prvostupňového konania spolu so sumou 5 766,66 € na náhradu trov odvolacieho konania na účet JUDr. F. V. a sumu 4 103,32 € na náhradu trov odvolacieho konania spolu so sumou 1 647,55 € na náhradu trov dovolacieho konania na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. D. V. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd, ktorý v prejednávanej veci rozhodoval, vyslovil právny názor, ktorým by boli súdey viazané, keďže

rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil z procesných dôvodov § 237 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Dovolací súd názor dovolateľa, že odvolací súd porušil ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p., pretože v hrubých rysoch neobjasnil, akými úvahami sa pri nožnej aplikácii právneho posúdenia vo vzťahu ku konkrétnemu predpisu bude riadiť vo vzťahu k skutkovým zisteniam, nepovažuje za správny. Spôsob, akým dovolací súd účastníkov konania vyzval na vyjadrenie sa k nožnej aplikácii iných ustanovení ako tých, ktoré použil súd prvého stupňa vo svojom

rozhodnutí, a to písomnou výzvou, ktorá bola súčasťou predvolania na pojednávanie, považuje dovolací súd za dostatočný. Účastníkom konania sa vytvorila možnosť oboznámiť sa so skutočnosťou, že poukázaním na vo výzve uvedené zákonné ustanovenia, sa predbežne právne posúdenie veci javí byť odvolaciemu súdu iné ako súdu prvého stupňa. Vytvorením možnosti v stanovenej lehote vyjadriť sa k novým (doposiaľ súdom prvého stupňa) nepoužitým ustanoveniam, na ktoré odvolací súd doslovne poukázal, bola naplnená požiadavka stanovená v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. Žalobca túto možnosť aj využil a v písomnom vyjadrení zo 7. septembra 2011 (č.l. 290) sa k ustanoveniam § 289 až § 292, § 300 až § 302, § 374 Obchodného zákonníka a § 544 a § 545 Občianskeho zákonníka aj vyjadril. Na pojednávaní konanom 8. novembra 2011, ako to vyplýva zo zápisnice z pojednávania č.l. 310 (druhá strana, tretí odsek) právna zástupkyňa žalobcu konštatovala, že vo vyjadrení zo 7. septembra 2011 reagovala na všetky potrebné otázky pre posúdenie veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka dovolateľa týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypořadat' so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd svoje rozhodnutie riadne odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. (čoho sa žalobca v konaní domáhal, čo bolo predmetom odvolania žalovaného, ako sa k dovolaciu vyjadril žalobca, ktoré skutočnosti mal za preukázané, z akých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil a ako vec právne posúdil). Všetky námietky dovolateľa podľa názoru dovolacieho súdu sa týkajú nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, nie tak záveru, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

Žalobca v dovolaní ďalej namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytykaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovanej dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. júna 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová